

Dienst Landelijk Gebied
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Peelbeleving in de Peelvenen

Visie op Recreatie en Toerisme anno 2012

Peelbeleving in de Peelvenen

Visie op Recreatie en Toerisme anno 2012

Dit rapport is een uitgave van:

Dienst Landelijk Gebied
 Postbus 1237 | 6040 KE Roermond
 t 0475 356 756
www.dienstlandelijkgebied.nl

In opdracht van:
 Bestuurscommissie Peelvenen

Opmaak: Levi Hallmann (DLG Regio Zuid)
 Drukwerk: ARS Grafisch, Roermond
 Kaartmateriaal: DLG
 Augustus 2012 | Publicatie-nr. ac-000029

Inhoud

1. Inleiding	07
1.1 Aanleiding en doel	07
1.2 Aanpak	07
1.3 Afbakening	07
1.4 Leeswijzer	07
2. Situatie anno 2012	09
2.1 Het Landinrichtingsplan	09
2.2 Overig relevant beleid	12
2.3 Autonome ontwikkeling	14
2.4 Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen	15
3. Beschrijving toeristisch-recreatief product	17
3.1 Kernwaarden	17
3.2 Doelgroepen	17
3.3 Bedrijvigheid	17
3.4 Bereikbaarheid	17
3.5 Activiteiten	18
4. Visie op hoofdlijnen	19
4.1 Algemeen	19
4.2 Peelbeleving als Unique Selling Point (USP)	19
4.3 Versterking ruimtelijke kwaliteit tussen natuurkernen	20
4.4 Productmarktcombinaties	20
4.5 Zonering: ontwikkeling Recreatie en Toerisme met behoud kernwaarden	20
4.6 Bijdrage Recreatie en Toerisme aan ontwikkeling kernwaarden	21
4.7 Naar een Nationaal Park De Peelvenen?	21
5. Ontwikkelstrategie	23
5.1 Algemeen	23
5.2 De Deurnsche Peel	23
5.3 De Mariapeel	26
5.4 De Groote Peel	26
5.5 Tusseliggend landelijk gebied	27
5.6 Koppelingen met cultuurhistorie	28
5.7 Uniforme informatievoorziening	29
6. Hoe verder	30
6.1 Reflectie op visie TOP Brabant	30
6.2 Rollen en verantwoordelijkheden	31
6.3 Actiepunten	31
6.4 Overzicht wijzigingen ten opzichte van Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd'	32

Bijlage 1: Literatuurlijst	33
-----------------------------------	-----------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Landinrichtingsprojecten duren in de regel lang. De Peelvenen is hierop geen uitzondering. De aanleiding voor de Landinrichting Peelvenen is de aanwijzing tot Strategisch Groen Project in het Structuurschema Groene Ruimte in 1992. In 1995 werd de eerste projectgroep opgericht, in 1996 gevolgd door de Streekcommissie Peelvenen. Eind 1999 verscheen de door deze commissie opgestelde Projectnota Peelvenen. De in 2000 ingestelde Landinrichtingscommissie heeft in 2005 het Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd' (Peelvenen Noord) opgesteld. Onder leiding van de bestuurscommissie Peelvenen (BC) wordt gewerkt aan de uitvoering van het Brabantse deel (het Limburgse deel, de Mariapeel, kent sinds 2007 een eigen uitvoering).

Al naar gelang het vertrekpunt zijn we dus 7, 12 of zelfs al 20 jaar onderweg!

Gedurende deze tijd zijn de in de plannen opgenomen natuur- en recreatieve projecten deels uitgevoerd of in uitvoering. Daarnaast is er sprake van autonome ontwikkelingen en komen gemeenten, dorpsraden en ondernemers met (aanvullende) concrete plannen en wensen. Diverse partijen zien voor recreatie en toerisme nog kansen om tot een verdere versterking te komen. Tegelijkertijd staat de landbouwsector onder druk en is het natuurbeleid aan het veranderen, mede als gevolg van de economische teruggang.

Om op bovenstaande ontwikkelingen een goed antwoord te hebben, is het zaak om de verschillende doelstellingen van het Landinrichtingsplan opnieuw in onderlinge samenhang te bezien en waar nodig, de uitgangspunten en randvoorwaarden aan te passen.

Hoewel, zoals gezegd, het natuurbeleid aan het veranderen is, leidt dit naar verwachting op korte termijn niet tot wezenlijk andere ruimtelijke en milieutechnische kaders voor het Landinrichtingsplan Peelvenen Noord. Deze visie is daarom met name op te vatten als een (nieuw) toetsingskader voor toerisme en recreatie, passend binnen de bestaande ruimtelijke en milieutechnische kaders voor natuur en water, maar inspeland op nieuwe ontwikkelingen en inzichten met betrekking tot het aspect leefbaarheid en economische groei.

1.2 Aanpak

Sinds het voorjaar van 2011 is de Stichting Peelvenenootschap actief. Deze stichting bestaat uit een 20-tal ondernemers/starters in Helenaveen, Griendtsveen en Deurnese Hoek. TOP Brabant heeft, in overleg met deze stichting, voorgesteld om voor het gebied Deurnsche Peel-Mariapeel een visie op te stellen vanuit recreatie en toerisme, met inbegrip van een recreatieve inventarisatie.

TOP Brabant heeft uren beschikbaar gekregen door financiële steun van de bestuurscommissie Peelvenen en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE).

In april 2012 heeft TOP Brabant haar visie op toerisme en recreatie in de bestuurscommissie Peelvenen (BC) gepresenteerd.

Naar aanleiding van deze presentatie is door de BC besloten de visie van TOP Brabant als basis te gebruiken voor deze eigen integrale visie op recreatie en toerisme. Met toestemming van TOP Brabant zijn soms hele tekstblokken integraal overgenomen.

1.3 Afbakening

Deze rapportage betreft dus de visie van de bestuurscommissie Peelvenen. Gelet op de bevoegdheden van de BC, kent deze visie met name een uitwerking voor het Brabantse deel van het vastgestelde landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd', hier in het vervolg 'Deurnsche Peel' genoemd.

Deze visie zal gebruikt worden als (nieuw) toetsingskader voor recreatief-toeristische ontwikkelingen in de Deurnsche Peel. Omdat deze op punten afwijkt van het vastgestelde Landinrichtingsplan, wordt deze visie ook ter vaststelling aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant aangeboden.

De status is, na vaststelling van deze visie door BC en provincie Noord-Brabant, voor dit deel gelijk aan het Landinrichtingsplan. Voor De Groote Peel en omgeving (in Asten) heeft deze rapportage slechts een status als werkdocument voor de BC.

Voor het Limburgse deel van de Peelvenen heeft de BC geen verantwoordelijkheid. Zij kan alleen haar visie geven en proberen om in overleg met de Limburgse partners, o.a. de Projectgroep Mariapeel, tot een gezamenlijke uitvoering te komen.

Ondanks het bovenstaande heeft de BC in deze visie zoveel mogelijk getracht het gehele peelvenengebied, zoals beschreven in de projectnota, als vertrekpunt te nemen en de verschillende onderdelen in samenhang te bezien.

1.4 Leeswijzer

Deze visie beschrijft in hoofdstuk 2 de huidige situatie anno 2012. Het gaat hierbij om het beleid, de autonome ontwikkelingen en nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op de beschrijving van het toeristisch-recreatief product. De visie op hoofdlijnen wordt beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 nader ingevuld door de ontwikkelstrategie. Hoofdstuk 6 geeft aan de hand van samenvattende tabellen een doorkijk naar het vervolg.

2 Situatie anno 2012

2.1 Het Landinrichtingsplan 2005

Het belangrijkste doel van het Landinrichtingsplan Peelvenen Noord is het restaureren en herontwikkelen van de bestaande natuur als hoogveen gebied. De belangrijkste ingrepen zijn waterpeilverhoging en minimaliseren van de peilfluctuaties. Hiervoor zijn landbouwgronden aangewezen als nieuwe natuur (EHS), waar inrichtingsmaatregelen aan de orde zijn gericht op het vasthouden van gebiedseigen water. Daarnaast zijn er inrichtingsmaatregelen opgenomen voor de ontwikkeling van de nieuwe natuur tot hoogveenbegeleidende natuur. Maatregelen in de landbouw, verkeer en recreatie ondersteunen deze strategie, maar hebben daarnaast ook eigen doelen.

De sectorale doelstellingen voor Peelvenen Noord met betrekking tot de recreatie zijn (letterlijk):

- het ontwikkelen van voldoende en gevarieerde mogelijkheden voor een passend recreatief gebruik in een aantrekkelijke omgeving buiten en aan de randen van het projectgebied;
- het realiseren van een aantrekkelijk en voldoende dicht netwerk van fiets- en wandelverbindingen.

Deze doelstellingen voor toerisme en recreatie zijn in het Landinrichtingsplan vertaald in het volgende pakket aan maatregelen:

Wandelen	<p>Wandelgelegenheid wordt bevorderd vanuit dorpen Griendtsveen en Helenaveen, zowel voor de eigen bewoners als dagtoeristen. Wandel en -fietsroutes worden zoveel mogelijk gescheiden gehouden. Door liefhebbers kan er gestruind worden in de Deurnsche Peel.</p> <p>Vanwege vernatting zal er wandelgelegenheid verloren gaan over de verlengde Eikenlaan en rond de Bajonetbocht. Ter vervanging wordt er vanuit Griendtsveen, omgeving Halte, door SBB, in nauwe samenwerking met de desbetreffende gemeenten, een cultuur-natuur-wandelroute ontwikkeld. Vanuit het ontginningsdorp leidt de route naar een nieuw aan te leggen voetgangersbruggetje over het Deurnsche Kanaal; van daaruit wordt een wandeling geprojecteerd in het natuurgebied tussen het Deurnsche Kanaal en het Leegveld. Deze route sluit aan op de nabij Halte geplande P&B-voorziening.</p> <p>In Helenaveen wordt het structurele wandelaanbod vanuit het Servicescentrum in de dorpskern naar Karpervijver en Broemeerbos en vanuit het Biologisch Station in de Mariapeel versterkt en gezamenlijk gepromoot. Voor de langeafstandswandelaars zal de bestaande route in stand gehouden worden.</p>
Diverse recreatieve voorzieningen	Om het gebied voor wandelaars en fietsers aantrekkelijker te maken, voorziet het plan in de aanleg van enkele kleine rustpunten en informatiepanelen. Daarnaast worden visvoorzieningen langs het Deurnsche kanaal aangelegd.
Educatie en voorlichting.	De leesbaarheid van het hoogveenontginningenslandschap kan worden verhoogd door de mensen te wijzen op de belangrijke cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren. Daarom wordt voorzien in de aanleg van een cultuurhistorische wandel- en fietsroute, met als thema's geologie, archeologie en cultuurhistorie (bijvoorbeeld route langs Peel-Raamstelling
Fietsen	<p>Fietsen is een belangrijke recreatieve vorm in het plangebied. De fietsmogelijkheden vanuit de dorpen Helenaveen en Griendtsveen, alsmede vanuit een te ontwikkelen Park & Bike gelegenheid in de omgeving van camping 't Kanaaltje en vanuit de bungalowparken Loohorst en Meerdal, worden bevorderd. In eerste instantie wordt het fietsknooppunten-netwerk hiertoe aangevuld met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een fietspad over de Grauwveenweg en Bospeelweg vanaf de St. Vincentiusstraat tot de Veenpluisweg; 2. een fietspad tussen de Driehonderd Bunders en de Horsterdriehoek langs de Hoofdwijk; inmiddels heeft Staatsbosbeheer deze mogelijkheid om op het pad langs de Hoofdwijk richting Griendtsveen te fietsen gerealiseerd; 3. een fietspadoostelijk van het Defensiekanaal vanaf de Kerkkuijenweg naar Zwarte Plakweg <p>Bovenstaande fietspaden worden verbeterd, echter niet verhard en zijn, na verwerving van de EHS, niet toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer.</p> <p>De nummers twee en drie kunnen deel uit gaan maken van een te ontwikkelen Peelraamstelling route</p> <p>De zandpaden in de Mariapeel en langs het Deurnsch Kanaal zullen niet verhard worden en niet in routestructuren opgenomen worden, mede om wandelen en fietsen zoveel mogelijk passief te weren.</p>
Ruiterpaden en huifkarren	<p>In het plan zijn drie ruiterroutes gepland. De routes worden in het kader van uitvoeringsmodules vastgesteld en zullen geheel buiten de bestaande en nieuwe natuur komen te liggen. Parallel aan het nieuwe fietspad over de Grauwveenweg en Bospeelweg vanaf de St. Vincentiusstraat tot de Veenpluisweg wordt een mogelijkheid gecreëerd voor het passeren van huifkarren; overigens vierwielig of gemotoriseerd verkeer wordt er fysiek geweerd.</p> <p>Hetzelfde geldt voor het nieuwe fietspad oostelijk van het Defensiekanaal vanaf de Kerkkuijen naar Zwarte Plakweg.</p>

Parkeren

Er komt een nieuwe parkeerplaats met circa 20 plaatsen in Griendtsveen, omgeving Halte en een parkeerplaats met ongeveer 20 plaatsen bij het Peelmuseum nabij de Middenpeelweg, ten behoeve van het opheffen van parkeeroverlast in Griendtsveen en langs het Leegveld.

De landinrichtingscommissie laat de mogelijkheid open om in de omgeving van de kern Helenaveen een parkeervoorziening aan te kunnen leggen, wanneer dat gevraagd wordt door de gemeente Deurne.

In samenwerking met SBB en de Gemeente Deurne wordt er een samenhangend uitwerkingsplan opgesteld waarin een Park & Bike gelegenheid met circa 100 plaatsen tot stand komt in de omgeving van 't Kanaaltje, waarin ontwikkelingsmogelijkheden voor de camping worden aangegeven, waarin realisatie van de EHS tot stand komt en waarin bebording vanaf A67 en aansluiting op het fietsknooppunten-netwerk is opgenomen. De P&B voorzieningen zijn zo dicht mogelijk bij de afslag Liessel aan de A67 gepland, en op een dusdanig plaats dat er enige 'sociale controle' op de geparkeerde voertuigen is. Landinrichtingscommissie wil parkeeroverlast in het dorp voorkomen.

De afgelopen jaren zijn diverse van deze maatregelen gerealiseerd:

1. De opheffing van de parkeerplaatsen met wandelroutes bij de Verlengde Eikenlaan en in Bajonetbocht en de realisatie van het parkeren bij de Halte in combinatie met de aanleg van het Servaas Huyspad
2. Verbetering/realisatie van de (onverharde) fietspaden bij Heitrak (Grauwveenweg), langs defensiekanaal (tussen Kerkuilenweg en Zwarte Plakweg) en tussen Driehonderd Bunders en Horster Driehoek
3. Wandelmogelijkheid vanuit Helenaveen naar Karpervijver (wordt meegenomen bij de uitvoering van het plan Koningshoeven Natuur, vermoedelijk in 2013)
4. Opheffing duiker over Kanaal van Deurne bij Eikenlaan, waardoor Deurnsche Peel niet meer bereikbaar is (met afspraak

dat bij vorst er een tijdelijke brug komt over Kanaal van Deurne t.b.v. schaatsmogelijkheden).

Niet opgenomen maar inmiddels wel gedeeltelijk gerealiseerd is het Jaagpad langs de Helenavaart (1ste fase).

Er zijn ook zaken blijven liggen:

- De realisatie van een gebiedsdekkende fietsroute (Peelraamstelling).
- De opname van het fietspad tussen de Driehonderd Bunders en Horster Driehoek in het fietsknooppuntennetwerk.
- De uitwerking zoekgebied in de Deurnese Hoek en enkele indicatief aangegeven parkeervoorzieningen. Ook zijn er verder in het zoekgebied geen nieuwe routes ontwikkeld.
- De realisatie van een parkeervoorziening bij het Peelmuseum

nabij de Middenpeelweg

- De mogelijkheid voor huifkartochten over de fietspaden Grauwveenweg en langs defensiekanaal.

De realisatie van de Park en Bike-voorziening bij 't Kanaaltje is komen te vervallen, aangezien het bedrijf zelf is geamoveerd.

In het plan staat verder dat:

- “Toeristen en recreanten op verschillende manieren de natuur en de cultuurhistorie kunnen waarnemen en ervan genieten. Voor de één zal het fietsend, voor de ander wandelend en voor sommigen struinend plaatsvinden, afhankelijk van aanbod en mogelijkheden. Al dan niet in combinatie met de natuur vormen de dorpsgezichten van Griendtsveen en Helenaveen een trekpleister en daarmee een inkomstenbron. De bestaande natuur in de Deurnsche Peel blijft uitsluitend toegankelijk voor wandelaars (struinnatuur). In de nieuwe natuur zijn extensieve vormen van recreatief medegebruik mogelijk (wandelen, fietsen, paardrijden en natuurgerichte recreatie)”.
- “In een uitvoeringsmodule zal de Landinrichtingscommissie samen met betrokken partijen gestalte geven aan gewenste fysieke inrichtingsmaatregelen. In de ring rondom de EHS, met andere woorden in het blijvende landbouwgebied, zijn kleinschalige recreatieve ontwikkelingen mogelijk als vervangende

economische activiteit met name ‘erfgebonden’ activiteiten, binnen het bestaande bouwblok. Voorbeelden zijn een bed & breakfast, een atelier, een zorg- of recreatieboerderij, een minicamping, theehuis, groepsverblijven of pensionfaciliteiten. Recreanten kunnen hier hun auto parkeren en vervolgens in het omliggende gebied recreëren”.

Recreatief medegebruik van het gebied wordt getoetst op drie criteria:

1. Activiteiten mogen geen nadelig effect hebben op toekomstige hydrologische omstandigheden;
2. Openheid van ganzen- en weidevogelgebieden mogen niet worden aangetast;
3. Huidige rust en stilte mogen niet worden aangetast door extra verkeersstromen.

Tot slot worden in het Landinrichtingsplan ook expliciet zaken uitgesloten/niet gewenst:

- Geen grootschalige toeristisch recreatieve ontwikkeling;
- Geen voorzieningen ten behoeve van het kanovaren;
- In het Leegveld is elke vorm van nieuwe recreatie ongewenst, die gemotoriseerd verkeer aantrekt;
- Omgeving Einderweg/Centurioweg is uitbreiding van recreatie als economische activiteit ongewenst vanwege de kwetsbare natuur.

2.2 Overig relevant beleid

In tegenstelling tot aspecten als ruimtelijke ordening, water of natuur, is er op de gebruikelijke niveaus, nationaal-, provinciaal- en gemeentelijk niveau, geen sprake van specifiek recreatief-toeristisch beleid. Dit is veelal beschreven als gerelateerd onderwerp in meer bekende beleidsnota's. Voor de Peelvenen zijn van belang het Toeristisch-Recreatief Zoneringsplan Peelvenen uit 1998, het Beheer- en inrichtingsplan Groote Peel uit 2002 en het Concept Beheerplan Naturazoo uit 2010.

Toeristisch-Recreatief Zoneringsplan Peelvenen 1998

Dit zoneringsplan vormt de basis voor zowel de Projectnota uit 1999 als het in 2005 vastgestelde Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd'. Op hoofdlijnen komt de uitgewerkte zoneringsplan op het volgende neer:

Groote Peel

Handhaving huidige zoneringsplan Staatsbosbeheerdoeltype recreatie 3 (Tijdelijk opengesteld, laag niveau). Het bezoekerscentrum zelf heeft doeltype recreatie 10.

Het bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer en de directe omgeving (gemarkeerde wandelroutes) vormen het concept 'kijknatuur'. Grote aantallen bezoekers maken kennis met de Peel. Het zijn overwegend natuur- en landschapsgenieters. Elementen om te kijken als uitkijktoren en vogelhut horen hier thuis. De rest van de Groote Peel wordt bezocht door natuur- en landschapsgenieters (uit de directe omgeving) en natuurvorsers.

Deurnsche Peel

Handhaving huidige zoneringsplan Staatsbosbeheerdoeltype recreatie 4 (Opengesteld, laag niveau), maar zonder de (hierbij behorende) aanwezigheid van gemarkeerde wandelpaden.

Dit gebied heeft reeds de status 'zwerfnatuur'. Met de verhoging van het waterpeil in met name de noordkant wordt de toegankelijkheid verder verminderd.

De Deurnsche Peel is hét terrein van de natuurvorsers. Het is zaak de status van 'zwerfnatuur' te bewaken. De Deurnsche Peel wordt voor wandelaars niet afgesloten maar ook niet verder opengelegd.

Mariapeel

Handhaving huidige zoneringsplan Staatsbosbeheerdoeltype recreatie 4 (Opengesteld, laag niveau). Per deelgebied zijn echter afwijkende accenten aanwezig.

In het gebied 'Driehonderd Bunders' zal verhoging van het waterpeil naar verwachting leiden tot het ontoegankelijk worden van de gemarkeerde wandelroute en parkeervoorziening. Het gaat daarom tot de 'zwerfnatuur' behoren.

De 'Horster Driehoek' heeft de kenmerken van 'natuurpark' maar blijft nauwelijks toegankelijk.

'Mariaveen' heeft de status 'natuurpark', vergelijkbaar met de Groote Peel. Deze status dient Mariaveen te behouden met behoud van de huidige drie gemarkeerde wandelroutes. Bovendien blijft het fietsen in Mariaveen (inclusief de Eerste Hoofdwijk, het pad tussen de Horster Driehoek en Driehonderd Bunders) gedoogd.

Beheer- en inrichtingsplan Nationaal Park De Groote Peel 2002

Door middel van een aantal beleidsuitspraken in dit plan wordt het beleid t.a.v. recreatie duidelijk:

- Vanuit het Nationaal Park wordt de recreatieve ontwikkeling gericht op beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie van harte gestimuleerd;
- Waar mogelijk zullen potenties benut worden om het publiek kennis te laten maken met de natuur van de Groote Peel, vooral door middel van educatie en voorlichting, maar ook door het stimuleren van bezoek aan het gebied;
- De Groote Peel is bij uitstek een gebied dat geschikt is voor beleving te voet. Andere vormen van recreatie zullen uit het gebied worden geweerd.

Het Bezoekerscentrum is en blijft de recreatieve poort tot het Nationaal Park Groote Peel. Een toename van 50 tot 100 % van het aantal bezoekers is gewenst.

Concept Beheerplan Naturazoo Deurnsche Peel, Mariapeel en Groote Peel 2010

Hoewel dit plan nog een concept is, werkt het al wel door in de bescherming via de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Met name van belang is de beoordeling van de bestaande activiteiten. Hieruit is op te maken of deze activiteiten kunnen worden voortgezet of dat een vergunning in het kader van de NB-wet vereist is, omdat de activiteit strijdig is met de instandhoudingsdoelstellingen.

Activiteit binnen Natura 2000-gebied	Toegestaan binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel	Toegestaan binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Grootte Peel
Aangespannen wagens/huifkartochten	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden
Activiteiten in en om Bezoekerscentrum incl. Natuurtheater	Nee (niet aanwezig) Ja	ja
Activiteiten in en om Biologisch Station	Onder voorwaarden	Nee (niet aanwezig)
Excursies (te voet)	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden
Fietsen	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden
Hond uitlaten	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden
Kamperen	Nee (niet aanwezig)	Nee (niet aanwezig)
Kanovaart	Onder voorwaarden	Nee (niet aanwezig)
Paardrijden	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden
Schaatsen	Ja	Ja
Vakantiewoning / Bed&Breakfast	Ja	Ja
Vissen	Onder voorwaarden	Nee (niet aanwezig)
Wandelen (incl. rolstoelgebruik; nachtelijke wandelingen en droppings)	Onder voorwaarden	Onder voorwaarden

Tabel Beoordeling bestaand gebruik recreatie uit Concept Beheerplan Natura 2000

Nadere toelichting

Momenteel gaat het goed met de meeste broedvogels in de Peelgebieden. De populaties zijn groot genoeg. Mocht er sprake zijn van verstoring als gevolg van recreatie dan heeft dit tot op heden niet geleid tot een daling van de broedvogelaantallen onder de instandhoudingdoelstellingen.

Het porseleinhoen is matig gevoelig (afstand < 100 m) voor verstoring. De soort broedt in ontoegankelijk terrein, waarvan het areaal door de vernattingsmaatregelen toeneemt en dus niet bereikbaar is voor recreanten. Verstoring door recreanten is daarom niet te verwachten.

De slaappleatsfunctie voor de verschillende ganzen en kraanvogels wordt door recreanten niet beperkt, omdat De Grootte Peel is gesloten voor publiek tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) en tijdens de kraanvogeltrek in het najaar (15 oktober tot 30 november).

De bestaande recreatievormen leiden dus niet tot negatieve effecten op het realiseren van de instandhoudingdoelstellingen. De wegen, padenstructuur, de locatie van het bezoekerscentrum en andere voorzieningen en de toegangsbeperking maken dat mensen op verschillende manieren van de natuur kunnen genieten zonder dat dit leidt tot negatieve effecten.

2.3 Autonome ontwikkeling

Naast de in het landinrichtingsplan beschreven ontwikkelingen zijn er ook autonome, niet voorziene ontwikkelingen aan de orde. Zo is er in het Middengebied recreatieve bedrijvigheid gekomen in meerdere van de vrijgekomen koningshoeven. Sinds kort is de stichting het Peelvennootschap actief, bestaande uit een 20-tal ondernemers/starters in Helenaveen, Griendtsveen en Deurnese Hoek.

In de door TOP Brabant gevoerde gesprekken geven alle betrokken partijen in het gebied (ondernemers, gemeenten, terreinbeheerder, dorpsraden) aan dat het per saldo drukker geworden is in Peelvenen met wandelaars en vooral fietsers. Dezelfde betrokkenen merken daarbij over het algemeen op dat deze extra drukte tot dusverre eigenlijk prima samen blijkt te gaan met de hoofddoelstelling van Peelvenen: 'behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurwaarden in de huidige grote Peelrestanten en de daarmee samenhangende gronden voor zover gelegen binnen de Ecologische Hoofdstructuur'.

Omdat veel bezoekers met de eigen auto naar het gebied komen, is het parkeren op hoogtijdagen een probleem. Dit uit zich met name rond de horeca in Griendtsveen en Helenaveen.

Rond de Grootte Peel is met name het recreatiegebied 'Witte Bergen' de afgelopen jaren sterk in ontwikkeling. De nieuwe golfbaan 't Woold die hier is gerealiseerd, bewijst dat recreatieve ontwikkeling gepaard kan gaan met natuur- en landschapsontwik-

keling. Ook elders rondom de Grootte Peel is sprake van nieuwe initiatieven op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie. Vermeldenswaard is o.a. de opwaardering van het museum in Asten tot Klok&Peel museum, waarbij een zeer duidelijke relatie met cultuurhistorie en de Peel is gelegd. Ook binnen het Nationaal Park De Grootte Peel leeft de ambitie om de naamsbekendheid te vergroten en de regio op te waarderen voor bewoners en bezoekers. Hiervoor is een promotieplan in voorbereiding en wordt aangesloten bij plannen van andere bezoekerscentra en musea in de regio die zich richten op de historie van de Peelregio. Binnen het Nationaal Park zal in 2012 een nieuw 'familiepad' worden gerealiseerd dat ook toegankelijk zal zijn voor minder validen.

De balans opmakend is de conclusie dat de sector 'toerisme en recreatie' in het gebied duidelijk is versterkt, enerzijds als gevolg van uitgevoerde maatregelen en anderzijds met name als gevolg van autonome ontwikkelingen. Als we kijken naar de eerder genoemde sectorale doelstellingen uit het Landinrichtingsplan dan is het aanbod van 'voldoende en gevarieerde mogelijkheden voor een passend recreatief gebruik' op gang gekomen. Niet alleen buiten en aan de randen, maar ook in het gebied zelf. Ten aanzien van het gewenste 'aantrekkelijk en voldoende dicht netwerk van fiets- en wandelverbindingen' zijn nog duidelijk verbeteringen mogelijk met name omdat enkele maatregelen zijn blijven liggen.

2.4 Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen

Landbouw

De landbouw in en om de Peelvenen is de belangrijkste vorm van werkgelegenheid in deze regio. Ze wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van grote, veelal moderne bedrijven die grootschalig en rationeel opereren. Het merendeel bestaat uit rundveebedrijven, maar ook de intensieve veehouderij en de glastuinbouw zijn sterk vertegenwoordigd.

Om de gewenste stappen te maken richting duurzaamheid (milieubeleid, commissie Van Doorn) staan de bedrijven voor grote investeringen. Hierdoor, maar ook door de verdere realisering van de EHS, zal het aantal bedrijven en daarmee verbonden werkgelegenheid afnemen. Een klein aantal bedrijven richt zich steeds meer op nevenfuncties, waaronder recreatie. Ook de vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) bieden mogelijkheden voor een recreatief-toeristische invulling.

Natuur

Tot 2010 is sterk ingezet op realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, verbeteren van de milieuomstandigheden en behoud en ontwikkeling van biodiversiteit. Niet alleen op landelijk en provinciaal niveau, maar ook Europees. Dit heeft geresulteerd in de aanwijzing tot Natura2000-gebied van zowel de Deurnsche Peel (als onderdeel van het Natura2000-gebied Deurnsche Peel, Mariapeel en de Bult) als van de Groote Peel. De bescherming van deze gebieden is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet (NB-wet). Het (concept)beheerplan vormt het toetsingskader hiervoor.

Middels financiering door het Rijk (Investeringsbudget Landelijk Gebied) zijn vele ha nieuwe EHS aangekocht. De start van de financiële crisis in 2010 heeft deze aankoop grotendeels stilgelegd. Inmiddels wordt hard gewerkt aan nieuw natuurbeleid. Hoewel het Rijk verantwoordelijk blijft voor de realisatie van de

Natura2000-doelstellingen, ligt de uitvoering geheel bij de provincie en zijn de middelen sterk beperkt. Er moet daarom gezocht worden naar nieuwe financieringsconstructies en mogelijk andere, goedkopere inrichting- en beheervormen.

Onder invloed van de veranderende samenleving, verandert ook het denken over de natuur. Het provinciale beleid gaat zich meer richten op het mobiliseren van betrokkenheid en verantwoordelijkheid in alle geledingen van de samenleving. Dit kan alleen als de Brabantse natuur goed aansluit bij de wensen van mensen -burger én toerist - en goed bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar is. De intentie is om meer in te spelen op de belevingswaarde en gebruikswaarde. Dit houdt overigens ook in dat rust in natuurgebieden geborgd moet worden.

Leefbaarheid

Het landelijk gebied verandert. 'Platteland' is inmiddels een verouderd begrip. Onder invloed van de publieke opinie, de aangescherpte (Europese) milieuwetgeving en het toekomstig landbouwbeleid verandert de landbouw en daarmee ook het landelijk gebied. Er is behoefte aan nieuwe economische dragers en aan draagvlak voor behoud van voorzieningen. Recreatie vormt dan een kansrijke sector. De kernen Griendtsveen en Helenaveen (o.a. via projecten in het kader van IDOP) zetten hier al duidelijk op in.

Tegelijkertijd 'vergrijs't Nederland en groeit de behoefte aan mogelijkheden om op een recreatieve manier gebruik te maken van het landelijk gebied. Een grote groep zoekt hierbij bewust rust, ruimte en natuur op. Met name fietsen en wandelen, via gemarkeerde routes, zijn populair.

Een relatief kleine groep, veelal jongeren, zoekt juist de uitdaging en gebruikt het landelijk gebied en de natuurgebieden als decor voor hun activiteiten. Te denken valt aan GPS-tochten (ook 's nachts), groepsactiviteiten als solextochten, outdoor-activiteiten en Peelsafari's (volgens de VVV een 'Buggytocht door de Peel met BBQ en drankjes').

noordse witsnuitlibel (Jan Boeren)

3 Beschrijving toeristisch-recreatief product

3.1 Kernwaarden

In het plangebied zijn met name de Peelrestanten de belangrijkste trekkers voor het dagtoerisme. Dit in samenhang met het omliggende agrarische landschap en de Peelontginningsdorpen/veenkoloniën Griendtsveen en Helenaveen.

Belangrijke kernwaarden zijn de rust, de weidsheid van het landschap (zowel in als buiten de natuurgebieden), de ruigheid, de bijzondere flora en fauna, het landelijke karakter, en de rijke cultuurhistorie. Deze laatste waarde omvat de geschiedenis van de peelontginning en het oorlogsverleden (o.a. Peel-Raamstelling), maar ook schrijvers en kunstenaars als Kortooms, Coolen, Maas, Vriens en Rowwen Hèze.

3.2 Doelgroepen

De in het gebied aanwezige kernwaarden trekt de lokale en regionale bevolking aan. Van dagrecreatieve aantrekkingskracht op nationale schaal is geen sprake. Incidenteel komen bezoekers van verdere weg (lange afstandswandelen, bussen, arrangementen als 'happen en trappen').

Wel vormen de verblijfsrecreanten uit de omgeving een grote doelgroep. In de Brabantse Peelregio is sprake van een divers verblijfsaanbod met grote en kleine bedrijven. In de provincie Limburg, oostelijk van de Peelvenen, bevindt zich een ruim

aanbod van grootschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen. Voor het Nationaal Park De Groote Peel (en het bezoekerscentrum) vormt ook het (basis-) onderwijs een belangrijke doelgroep.

3.3 Bedrijvigheid

Binnen de begrenzing van Peelvenen dan wel net daarbuiten zijn diverse recreatieve bedrijven actief (zie bijlage 1). Het gaat om vooral horecabedrijven, kleinschalige verblijfsmogelijkheden (enkele hotels, groepsaccommodaties, B&B en huisje Staatsbosbeheer) en vele dagrecreatieve mogelijkheden, die vaak als nevenactiviteit aangeboden worden.

De huidige toeristisch-recreatieve werkgelegenheid binnen Peelvenen wordt door TOP Brabant geraamd op naar schatting 50 fte's.

3.4 Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van de Peelvenen met het openbaar vervoer is slecht. Ook wandelaars in de Peelvenen komen gemotoriseerd. Parkeren geschiedt vooral bij de recreatie- en horecabedrijven zelf. Openbare parkeerplaatsen zijn gelegen bij de Halte in Griendtsveen, bij het Dorpservicecentrum in Helenaveen en bij de meest 'natuurlijke' locatie voor parkeren: het Biologisch Station.

3.5 Activiteiten

Wandelen

Met betrekking tot wandelen zijn dat het wandelknooppuntensysteem, het Lange Afstand Wandelpad (LAW 701, Peellandpad) en een aantal door Staatsbosbeheer gemarkeerde routes in zowel de Deurnsche als de Groote Peel.

In het plangebied worden ook vele vormen van georganiseerde wandeltochten/ excursies aangeboden. Het Nationaal Park De Groote Peel kent een heel Voorlichting- en educatieprogramma dat start vanuit het Staatsbosbeheer bezoekerscentrum De Pelen (voorheen Mijl op Zeven) aan de Moostdijk. Maar ook vanuit Griendtsveen en Helenaveen kan ingeschreven worden voor 'dorpswandelingen' of 'moeraslopen'.

In z'n algemeenheid geldt dat de waterschappen Aa en Maas en Peel en Maasvallei een soepel beleid hanteren en positief staan t.a.v. wandelen over schouwpaden langs de waterlopen in Peelvenen.

Fietsen

Voor fietsers is het fietsknooppuntensysteem in 2000 ingevoerd. Verder liggen er enkele gemarkeerde fietsroutes. Het gebied maakt ook onderdeel uit van lange afstand fietsroutes zoals LF 13. Met uitzondering van de Helenaveense weg/Soemeersingel en het Leegveld lopen deze veelal buiten de natuurgebieden om.

Ruitersport

Medio 2012 komt er een ruiter- en menrouten netwerk binnen de gemeente Deurne. Het netwerk gaat over bestaande wegen, o.a. over het Leegveld en de wegen rond Het Zinkske.

Waterrecreatie

De Helenavaart kent in het Limburgse deel de mogelijkheid tot kanoën/kajakken in groepen (met meldingsplicht bij waterschap Peel en Maasvallei). Voor het Brabantse deel van de Helenavaart geldt deze mogelijkheid niet. Hier kan wel individueel worden gekanoed.

Er zijn beperkte vismogelijkheden langs het Kanaal van Deurne en de Helenavaart (alleen voor vergunninghouders via de visvereniging). Verder kan er gevist worden in de visvijver 'Witte Bergen' aan de Gezandebaan.

Gemotoriseerde recreatie

De Helenaveense weg/Soemeersingel met de kernen Griendtsveen en Helenaveen is ook in trek voor recreatief auto- en motorverkeer.

Een bekend fenomeen in de Peelvenen zijn inmiddels ook de solextochten.

Schaatsen

In de perioden met ijs worden in de Peelvenen tochten en routes uitgezet met de daarbij behorende voorzieningen als "Koek en Zopie".

Evenementen

Op gezette tijden worden in onderling overleg tussen de relevante partijen evenementen georganiseerd als peeldorpfesten, Bokkenollen, concerten bij het biologisch station etc.

4 Visie op hoofdlijnen

4.1 Algemeen

Gelet op de aanwezige kernkwaliteiten blijft het streven erop gericht om te komen tot een samenhangend, gezoneerd recreatief product met aan de ene kant de Groote Peel als Nationaal Park met het Buitencentrum de Pelen (het bezoekerscentrum Mijl op Zeven) en de wandelroutes met knuppelbruggen voor de opvang van de grotere bezoekersstromen en aan de andere kant de Deurnsche Peel/Mariapeel voor de natuurliefhebbers en de natuurstruiners.

Een combinatie van de twee delen biedt kansen voor een dagje Peel of zelfs een meerdaags verblijf.

In de praktijk is er tot dusverre echter nog sprake van afstand. Voor de recreatieve bezoekers gaat het om twee los van elkaar gelegen gebieden, elk met een eigen aantrekkingskracht. De kwaliteit van het agrarische landschap tussen de beide natuurkernen, de recreatieve verbindingen en de ontsluiting zijn verre van optimaal. Dit komt ook tot uitdrukking in het doorgaande routenetwerk van wandelen, fietsen en paardrijden, waarbij de A67 een barrière blijkt te zijn.

Om tot het gewenste samenhangend, gezoneerd recreatief product te komen richt deze visie zich daarom op het ontwikkelen/faciliteren van kansen, binnen de kaders die de kernwaarden stellen. Dit loopt via twee sporen:

1. Optimaal benutten van de kansen voor peelbeleving in en rond de beide natuurgebieden.
2. Verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van het agrarische landschap, en de daarmee samenhangende ontsluiting en recreatieve verbindingen.

4.2 Peelbeleving als Unique Selling Point (USP)

De positie van Peelvenen in het regionaal toeristisch-recreatieve product heeft iets tegenstrijdigs. Er is sprake van een vele malen groter gebied waarin ondernemers en overheden zich associëren met de Peel zowel in Oost-Brabant als Noord-Limburg. Daarbij vormen de natuurlijke kwaliteiten en verhalen van de Peelvenen belangrijke pijlers in de profilering. Maar feitelijk zijn deze kernkwaliteiten slechts daadwerkelijk aanwezig in en om ca. 15 Peelrestanten. Het gebied de Peelvenen omvat hier drie belangrijke van; De Groote Peel, de Deurnsche Peel en de Mariapeel. Peelvenen is daarmee van groot belang om als USP voor een grotere regio te fungeren. Maar het is ook duidelijk dat Peelvenen de grotere Peelregio op haar beurt weer nodig heeft. Voor een eigen marketingaanpak is Peelvenen te gering van omvang.

Hét USP van de Peelvenen is peelbeleving. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het regionaal toeristisch-recreatief product en ligt er de basis voor een verdere toeristisch-recreatieve economische ontwikkeling.

Vraag is dan wel wat we onder peelbeleving verstaan. Op de website van Staatsbosbeheer staat het samengevat als volgt omschreven:

“De Pelen vormen een indrukwekkend moeras dat zich laat beleven als een levend geschiedenisboek. Ooit een ondoordringbaar moeras, nu een landschap van water, heidevelden, zandruggen, berken en open vlaktes begroeid met pijpenstrootje en meer dan honderd soorten broedvogels en trekvogels.”

Dit willen we dus de toeristen en recreanten laten ervaren, proeven en voelen.

Een uitstekende ervaring van deze peelbeleving was er voor de schaatsers begin februari 2012. Beter dan zij doen in een krantenbericht uit het Eindhoven Dagblad van 9 februari 2012) is ‘het Peelgevoel’ niet te verwoorden:

“Ik ken de Peel wel als natuurgebied, maar ik wist niet dat het hier zó mooi is”. Inge Soekardi heeft zojuist haar schaatsen uitgedaan. Drie rondjes heeft de Eindhovense sinds half elf in de ochtend afgelegd, ruim dertig kilometer. “We waren eigenlijk van plan om naar de Oostvaardersplassen in Almere te gaan. Maar na even ‘googlen’ kwamen we erachter dat ook hier een toertocht werd verreden. Nou, dat was wel even wat gunstiger; geen files, lekker dichtbij. Het is mijn eerste toertocht, maar ik heb er écht van genoten. Prachtig.”

Deze vorm van peelbeleving zouden wandelaars en fietsers ook moeten kunnen ondergaan. Maar een essentiële constatering voor De Deurnsche Peel, Mariapeel en Groote Peel is, dat de mogelijkheden om de natuurlijke kernkwaliteiten daadwerkelijk te beleven beperkt zijn.

De struinnatuurliefhebbers komen wel aan hun trekken maar voor de grote groep routegebonden recreanten is het te mager om naar hen over peelbeleving als USP te kunnen communiceren. En juist ook bij deze doelgroep liggen de kansen voor het gebied.

4.3 Versterking ruimtelijke kwaliteit tussen natuurkernen

Dat de echte 'Peelbeleving' gekoppeld is aan de natuurkernen is evident. Dit neemt echter niet weg dat het noodzakelijk is om (ook) te investeren in de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied buiten, en met name tussen, de natuurkernen om de Peelvenen als samenhangend gebied te kunnen profileren.

Meer concreet betekent dit het volgende:

- versterken van de landschappelijke kwaliteiten van dit gebied, bijvoorbeeld door aanleg of herstel van landschapselementen, realisatie van EVZ's of saneren/opknappen van ontsierende elementen
- het verbeteren van de ontsluiting en het verbeteren van recreatieve verbindingen en routestructuren
- het zichtbaar (beleefbaar) maken van cultuurhistorie
- verbeteren van milieuaspecten (water, lucht, rust en ruimte)
- verhogen van de gastvrijheid door ontwikkeling van gerichte productmarktcombinaties

4.4 Productmarktcombinaties

De Peelvenen is een gebied geschikt voor natuurtoerisme of zoals de ondernemers zich gezamenlijk profileren: 'de peel natuurlijk'. De basis van het toeristisch-recreatieve product is en blijft het dagtoerisme zowel op individuele basis als in groepsverband. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor kleinschalig verblijf in de Peelvenen zelf en ruimere verblijfsmogelijkheden erbuiten.

De doelgroepen passend bij het natuurtoerisme in de Peelvenen zijn:

- Inwoners van de dorpen in de natuurkernen, Griendtsveen en Helenaveen, en de dorpen op korte afstand ervan, Liessel, Neerkant, Ospeldijk en Evertsoord
- Dagrecreanten uit de directe omgeving: uit de omliggende kernen als Deurne, Horst, Sevenum, Venray, Meijel en Asten maar ook van de (grootschalige) verblijfsrecreatieve parken in de directe omgeving
- Dagtoeristen van verder weg
- Verblijfsrecreanten uit een grotere regio

Deze doelgroepen lenen zich voor specifieke productmarktcombinaties:

1. De inwoners zoeken hun eigen weg te voet of op de fiets en maken een lokaal 'ommetje' of struinen wat langer door de natuur.
2. Natuurstruinliefhebbers van verder weg doorkruisen de Peelvenen op eigen kompas al dan niet via lange afstandwandroutes.
3. De dag- en verblijfsrecreanten uit de directe omgeving benutten de routestructuren en willen geleid worden met goede bewegwijzerde routes en voldoende peelbeleving.

4. De dag- en verblijfstoeristen van verder weg (uit het marktpotentieel Oost-Brabant en Noord- en Midden-Limburg) komen alleen als er onderscheidende peelbeleving te vinden is. Zij willen eveneens via routestructuren geleid worden.
5. De verblijfsrecreanten bestaan uit twee groepen: de toeristen die echt voor de peelbeleving komen en een meerdaagse route in en om de Peel maken inclusief een overnachting en toeristen die komen voor het concept van het bedrijf (een vakantiewoning, B&B, groepsaccommodatie) en waarbij de Peelvenen het decor vormt.

Op dit moment ligt de nadruk in de profilering en zonering van het gebied vooral op de eerste 3 productmarktcombinaties (locale inwoners, natuurstruinliefhebbers en dag- en verblijfsrecreanten uit de directe omgeving). De uitdaging ligt er om Peelvenen ook veel meer in beeld te krijgen bij de overige productmarktcombinaties. Met name de routegebonden dag- en verblijfstoeristen van verder weg, die een dag(deel) Peelvenen bezoeken, zijn kansrijk. Zeker ook buiten het seizoen, want de Peelbezoeker kan wel tegen wat minder mooi weer.

De BC zal werken aan het ontwikkelen en faciliteren van kansen om de belevingsmogelijkheden te vergroten. Bestaande en nieuwe ondernemers dienen echter zelf de kansen te pakken en met product-marktcombinaties de markt te bewerken. Als ondernemers erin slagen om met deze onderscheidende peelbelevingen succesvol de markt op te gaan dan is er alle aanleiding te veronderstellen dat de werkgelegenheid in en in de directe omgeving van Peelvenen kan groeien. Toerisme en recreatie leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid.

4.5 Zonering: ontwikkeling Recreatie en Toerisme met behoud kernwaarden

Om meer mensen de Peelbeleving te laten ervaren, en hiermee tevens bij te dragen aan een eigen toeristisch-recreatieve economische ontwikkeling, is tegelijkertijd behoud van de kernwaarden noodzakelijk. Met name de kernwaarden 'rust' en 'bijzondere flora en fauna' kunnen in de knel komen bij 'ongecontroleerde' ontwikkeling van recreatie en toerisme. Niet alleen wordt dan 'het kind met het badwater weggegooid' maar dit staat ook meteen op gespannen voet met wet- en regelgeving ter bescherming van de natuurwaarden (Concept Beheerplan Naturazoo, zie paragraaf 2.2.).

Behoud van kernwaarden was ook het uitgangspunt van het Toeristisch-Recreatief Zoneringsplan Peelvenen 1998 (zie paragraaf 2.2) en is ook het uitgangspunt van deze visie. De zonering wordt dan ook niet gewijzigd. Wel zijn er mogelijkheden om enkele fiets- en wandelroutes toe te voegen en enkele locaties te ontwikkelen. Dit wordt in hoofdstuk 5. 'Ontwikkelstrategie' nader uitgewerkt.

4.6 Bijdrage Recreatie en Toerisme aan ontwikkeling kernwaarden

De tijd dat overheden met subsidies en investeringen de ontwikkeling van allerlei functies in het buitengebied (o.a. natuur en recreatie) bekostigden, is voorbij. Het besef dat het ook anders kan, is tegelijkertijd ook groeiende, getuige recente publicaties als 'Economie en Natuur' van de SER Brabant en 'Groene groei' van de Landelijke Taskforce Biodiversiteit.

Zowel voor het oppakken van kansen/ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme als voor het op orde brengen en houden van de kernkwaliteiten, zal dan ook gezocht moeten worden naar andersoortige financiering.

Concreet denken we aan de volgende mogelijkheden:

- Substantiëler deel van toeristenbelasting inzetten voor de Peelvenen als sterke troef door Asten, Meijel, Deurne en Horst aan de Maas
- Blijvend inzetten op (Europese)subsidieprogramma's om overheidseuro's uit reguliere begrotingen minimaal te verdubbelen met (Europees)overheidsgeld (samen met derden als Staatsbosbeheer)
- Inzet revolving fund of Publieke private samenwerking (PPS) voor enkele majeure investeringen met exploitatiekansen voor ondernemers
- Het genereren van tijdelijke inkomsten zoals bij overloopparkeer-voorzieningen bij evenementen in Helenaveen
- Een permanente parkeerheffing in combinatie met flankerend parkeerwerende maatregelen elders en handhaving
- Inbreng in natura (gronden/sloop gebouwen, particulier natuurbeheer) in combinatie met investering- en exploitatie-mogelijkheden op gebied van toerisme en recreatie

Naast overheden en ondernemers mogen ook gebruikers worden aangesproken voor een bijdrage. Dat kan uiteraard alleen als er werkelijk sprake is van 'gebruik van een dienst', in dit geval van het ervaren van Peelbeleving.

Te denken valt aan een soort éntreeheffing in de vorm van het heffen van parkeergeld, of het beschikbaar stellen van informatie (zowel digitaal als fysiek) tegen betaling. Een andere optie is om

bezoekers om een vrijwillige bijdrage te vragen op het moment dat ze de Peelbeleving daadwerkelijk ervaren. Bijvoorbeeld bij een uitkijkpunt of informatiepaneel.

De Bestuurscommissie wil, in samenwerking met de (semi) overheid, zoveel mogelijk de voorwaarden scheppen en het proces faciliteren. Dit moet leiden tot potentiële groeikansen voor ondernemers. Zij moeten de handschoenen oppakken om binnen de voorwaarden te ondernemen (zowel op individuele basis als in groepsverband/arrangementen).

4.7 Naar een Nationaal Park De Peelvenen?

Dit hierboven beschreven visie sluit, al dan niet verrassend, wonderwel aan bij de uitgangspunten van Nationale Parken in Nederland. Naast de inhoudelijke overeenkomsten tussen en de gezamenlijke belangen van de 3 natuurkernen, heeft de instelling van één overkoepelend Overlegorgaan ook duidelijk organisatorische voordelen. Zeker als straks de BC ophoudt te bestaan. Met één grote beheerder, het Staatsbosbeheer, en de aanwijzing tot één Natura 2000-gebied, lijken tal van praktische beheersmatige zaken zonder probleem op te lossen.

Ook vanuit een sociaal-economisch perspectief biedt een degelijke status alleen maar kansen; denk hierbij aan PR en branding, maar ook aan de ontwikkeling van productmarktcombinaties en nieuwe financieringsmogelijkheden door (internationale) samenwerking.

Momenteel sluit de definitie van een Nationaal Park landbouwgronden en bebouwingsconcentraties echter uit. Bovendien staat het beleid ten aanzien van Nationale Parken op losse schroeven nu het Rijk zich niet meer verantwoordelijk voelt voor de Nationale Parken. Deze ontwikkeling juist oppakken als een kans om tot een vernieuwd concept te komen, waarin plaats is voor economische functies naast natuur- en landschapsbehoud (à la een Parc regionale), is een interessante uitdaging. De BC wil dit gesprek wel aan met het Overlegorgaan Nationaal Park De Groote Peel en de Limburgse partners.

Kenmerk	Nationaal Park (oude stijl)	Nationaal Park (nieuwe stijl?)
Organisatie	Overlegorgaan met onafhankelijk voorzitter (ingesteld door ministerie)	Overlegorgaan met onafhankelijk voorzitter (ingesteld door streek)
Agrarische gronden, bebouwing	Geen onderdeel	Mogelijk wel onderdeel
Planologische doorwerking	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Samenstelling bestuur	Geen ondernemers (landbouw, recreatie)	Wel ondernemers (landbouw, recreatie)
Financiën	Subsidie van overheid	Zonder overheidssteun

Tabel kenmerken Nationaal Park

5 Ontwikkelstrategie

5.1 Algemeen

De strategie voor het hele gebied De Peelvenen is eenduidig en berust op 5 pijlers:

1. Peelbeleving vergroten door de ontwikkeling van specifieke locaties ("Peeltroeven");
2. Peelbeleving vergroten door verbeteren routestructuren;
3. Peelbeleving vergroten door ruimte te bieden aan ondernemerschap;
4. Peelbeleving vergroten door betere koppelingen met cultuurhistorie;
5. Peelbeleving vergroten door uniforme informatievoorziening;

en één harde randvoorwaarde;

1. Behoud van de kernwaarden 'rust' en 'bijzondere flora en fauna'.

Peeltroeven:

Het begrip "Peeltroeven" is overgenomen uit het rapport 'Toerisme en Recreatie als economische factor in Peelvenen' van TOP Brabant. Hiermee wordt een samenhangend stelsel van de belangrijkste locaties met peelbeleving in en rond de Peelvenen bedoeld. Elke 'Peeltroef' geeft een deel van het verhaal van de Peelvenen weer, maar allemaal samen bieden ze daadwerkelijke peelbeleving. Deze locaties worden uniform 'aangekleed' en samenhangend gepromoot. Zij maken onderdeel uit van de samenhangende doorgaande wandel- en fietsroutestructuren. Elke 'peeltroef' is ook via een nabije parkeervoorziening afzonderlijk te bezoeken.

Hoewel ze niet helemaal aan deze definitie voldoen, zijn de peeldorpen Griendtsveen en Helenaveen te beschouwen als 'Peeltroef' van de 'Hors categorie'.

Van de hierboven genoemde pijlers, worden de pijlers 1, 2 en 3 per deelgebied uitgewerkt omdat deze deels gebiedsspecifiek zijn. De pijlers 4 en 5 zijn dit niet en worden daarom in een aparte paragraaf behandeld.

Duidelijk moet zijn dat de rol die de BC bij de verschillende deelgebieden vervult, ook per deelgebied verschilt. Immers, de BC heeft de opdracht om het Landinrichtingsplan 'Peelvenen Noord' uit te voeren voor wat betreft het Brabantse deel (de Deurnsche Peel) en een inrichtingsvisie op te stellen voor de Grootte Peel. Ook hier weer alleen voor het Brabantse deel. Van het tussenliggend landelijk gebied maakt slechts een gedeelte deel uit van het werkgebied van de BC.

Voor het Limburgse deel van de Peelvenen heeft de BC geen verantwoordelijkheid. Zij kan alleen haar visie geven en proberen om in overleg met de Limburgse partners tot een gezamenlijke uitvoering te komen. En wellicht dus ooit tot een Nationaal Park De Peelvenen. Voor de Grootte Peel is dat, gelet op de huidige

organisatiestructuur van het Nationaal Park, eenvoudiger dan voor de Mariapeel.

Om bovenstaande redenen is de uitwerking voor wat betreft de Mariapeel en in mindere mate de Grootte Peel, globaler dan de uitwerking voor de Deurnsche Peel. Hier betreft het een nadere uitwerking van/aanvulling op het Landinrichtingsplan.

5.2 De Deurnsche Peel

"Peeltroeven"

a. Halte

Deze peeltroef is in 2011 al grotendeels vorm gegeven met de realisatie van een parkeerplaats, de wandelroute 'Servaas Huyspad', het kruithuisje en de schuilhut. Kan nog beter worden ontwikkeld door versterking van de relatie met Griendtsveen, het Toon Cortooms park en de Deurnsche Peel. Ook een initiatief als de reconstructie van het spoorwegstation 'Halte' past hier prima in. Er ligt ook een duidelijke relatie met het Zoekgebied Leegveld.

b. Zoekgebied Leegveld

De bestaande en nieuwe natuur in het Leegveld (tussen Liesselse Peel, kanaal van Deurne en spoor) bieden mogelijkheden voor recreatieve ontwikkeling. De natuurwaarden zijn hier minder kwetsbaar dan in de rest van de Deurnsche Peel. In het LI-plan is dit al als zoekgebied voor een wandelpad aangemerkt en zijn indicatief nieuwe parkeerplaatsen aangegeven. De fietsfunctie van het zandpad langs de westzijde van het Kanaal van Deurne kan mogelijk worden vergroot. Met deze mogelijkheden is dit ook een mogelijke plek voor de ontwikkeling van een zogenaamde Natuurpoort (In het reconstructieplan De Peel oorspronkelijk aangegeven bij Griendtsveen). Bij de ontwikkeling van een Natuurpoort zou ook het idee van een uitkijktoren een rol kunnen spelen.

Criteria Brabantse Natuurpoorten:

- De locatie grenst aan een natuurgebied en bevindt zich in Brabant
- De locatie is onderdeel van het fiets- en wandelroutenetwerk
- Er is een ruime en goed bereikbare parkeervoorziening
- Er is een horecavoorziening aanwezig, die minimaal 5 dagen per week en in het weekend geopend is
- Op locatie wordt informatie aangeboden over de routenetwerken en het gebied
- De locatie levert een bijdrage aan de beoogde provinciale zoning en past binnen de Brabantbrede spreiding.

c. Verlengde Wilgenroosweg

Deze locatie biedt de mogelijkheid om het verhaal van de turfwinning, met zicht op de turfputten, te vertellen. Door realisatie van een fietspad/wandelpad van Wilgenroosweg naar het Leegveld

ontstaat een klein ‘ommetje’ voor inwoners van Liessel en kan ter hoogte van de Eikenlaan mogelijk aangesloten worden op het fietspad langs het kanaal van Deurne. Parkeren kan zonodig bij de Heidebloem ranch.

d. Koningshoeven

De inrichting van dit nieuwe natuurgebied in de kern van de Deurnsche en Mariapeel wordt momenteel ter hand genomen. Met de bestaande cultuurhistorische bebouwing (de Koningshoeven) en de nieuw ontwikkelde recreatieve bedrijvigheid (Bed & Breakfast en Ijsboerderij) is dit een ‘troef’ van formaat. De aanleg van een kort ‘ommetje’ met uitkijkpunt over de Deurnsche Peel, bij voorkeur vanaf parkeerplaats bij de ijsboerderij (Hoeve Willem III) is wenselijk, evenals tekst en uitleg van de cultuurhistorie. De wens, zoals beschreven in het plan Koningshoeven Cultuur, om de hoofdwijken weer te voorzien van een brug (moderne variant) blijft bestaan. Door de aanleg van het fietspad over het jaagpad (1ste fase) is de peelbeleving voor de recreatieve fietser duidelijk toegenomen. In het licht van deze visie is het wenselijk om fase 2 van dit jaagpad/

fietspad toch achterom de bebouwing van de Koolweg (aan de oostzijde) te realiseren. Omdat het tracé over bestaande kades loopt, is het niet aannemelijk dat er sprake zal zijn van significante aantasting van beschermde habitats.

e. Helenaveen-Karpervijver

Het inrichtingsplan Koningshoeven Natuur voorziet al in de aanleg van 2 wandelroutes in het gebied tussen Helenaveen en de Karpervijver. Hierdoor ontstaan mooie ‘ommetjes’ voor mensen uit Helenaveen. Om deze voorziening breder toegankelijk te maken, is de aanleg van een parkeervoorziening wenselijk. De wandelroute geeft ook aanleiding om aandacht te besteden aan de cultuurhistorie. Bijvoorbeeld door het verhaal van de Minke spoorlijn te vertellen. Ook de voormalige turffabriek ligt langs de route. Dit is wellicht een goede plek voor een parkeervoorziening. Daarnaast blijft het wenselijk om voor dit gebouw een passende functie te vinden evenals de in het plan Koningshoeven Cultuur beschreven wens om de Fabriekswijk bij de Turffabriek passeerbaar te maken door een ophaalbrug.

Overzichtskartaal Peeltroeven Deurnsche- en Mariapeel

Routestructuren

Met routestructuren in de Deurnsche Peel moet terughoudend worden omgegaan. Toch zijn er routes denkbaar die geen afbreuk doen aan de kernwaarden. Deze zijn al genoemd bij de Peeltroeven. Naast de inmiddels gerealiseerde Servaas Huys wandelroute zijn dat:

- Wandelroute in zoekgebied Leegveld
- Wandelroutes Helenaveen-Karpervijver
- Kort 'ommetje' Willem III hoeve
- Jaagpad/fietspad 1e en 2de fase
- Fietsroute Grauwveenweg - Bospeelweg - Koewideweg - Snoertsebaan - verlengde Wilgenroosweg - Leegveld - verlengde Eikenlaan - westzijde Kanaal van Deurne.
- Huifkarroure over fietspad Grauwveenweg

De realisatie van een langere wandelroute van een of meerdere dagdelen is gewenst. Bij voorkeur in combinatie met de Mariapeel. Dit geldt natuurlijk ook voor fietsroutes. In het rapport van TOP Brabant zijn deze beschreven onder de naam 'Wandelronde Peelbeleving' en 'Fietsrondes Peelbeleving'.

Ruimte voor ondernemerschap

Versterking van recreatie en toerisme draagt in beginsel bij aan een extra economische basis voor het gebied. Het zorgt voor werkgelegenheid en inkomen op deze verblijfslocaties en voor een

extra lokale thuishmarkt in de dagrecreatie en horeca. Het is ook een extra kans voor seizoensverbreding.

Maar de kansen voor versterking met verblijfsrecreatie in de Deurnsche Peel moeten ook als beperkt beschouwd worden, zowel uit oogpunt van ruimtelijke afwegingen als markttechnische kansen.

De ruimtelijke kwaliteit binnen de Deurnsche Peel maakt dat het te allen tijde om kleinschalig verblijf gaat, passend in het gebied. Voor verblijf in de directe omgeving buiten de Deurnsche Peel zijn er ruimtelijk meer mogelijkheden, maar ook dan is een markttechnische afweging nodig. In algemene zin zijn veel logiesverstrekkende accommodaties pas rendabel in een mix van de recreatieve en zakelijke markt. En juist de kansen voor de zakelijke markt zijn in de Peelvenen beperkt. Mogelijk wel voor bepaalde nichemarkten.

Mogelijke vormen van verblijf in de Deurnsche Peel zelf zijn dan:

- kleinschalige minicamping of camperterrein op enclaves in de EHS aan de Soemeersingel (er is sprake van een bestaand initiatief)
- extra huisjes Staatsbosbeheer zoals Helenahoeve aan Koolweg
- unieke overnachtingsmogelijkheden voor doorgaande wandelaars en fietsers in bestaande gebouwen (zoals de B&B Oranjehoeve)

5.3 De Mariapeel

“Peeltroeven”

f. Biologisch Station

Als er één natuurlijke locatie met aantrekkingskracht is, is het wel deze locatie met de wandelmogelijkheden en geitenhouderij. Feitelijk is dit al een ‘peeltroef’ gezien de ligging aan gemarkeerde wandelpaden. Hier kan mooi het natuurverhaal (hoogveen) worden verteld.

g. Hoek defensiekanaal en Zwarte Plakweg

Hier is sprake van een prachtig uitzicht op de Mariapeel en ligt aan wandelroutes en langs fietspad. Het is een mooie plek om het verhaal van de 2de wereldoorlog en het verzet te vertellen. De aanleg van een parkeervoorziening is gewenst.

Routestructuren

Op dit moment is er formeel alleen een fietspad van de Zwarte Plakweg langs het defensiekanaal naar de Helenaveenseweg. Om, in combinatie met de Deurnsche Peel, mooie ‘fietsrondes Peelbeleving’ te realiseren, is het gewenst om ook het fietspad tussen de Driehonderd Bunders en de Horsterdriehoek op te nemen. Halverwege dit fietspad kan wellicht een kleine voorziening worden ingericht om uit te kunnen kijken over het peelgebied.

Een doorsteek door de Mariapeel tussen Zwarte Plakweg en Koolweg/ Soemeersingel zou het compleet maken. Gelet op de natuurwaarden zou deze doorsteek als ‘optioneel’ in de route kunnen opgenomen. Optioneel in die zin dat er geen verhard fietspad wordt aangelegd, maar dat er wel gefietst kan worden als de terreinomstandigheden dit toelaten. Gewenst is ook de realisatie van een huifkarroute langs het defensiekanaal.

Ruimte voor ondernemerschap

Als bij de Deurnsche Peel, maar vanwege nagenoeg geheel ontbreken van bebouwing zijn de mogelijkheden vrijwel nihil. Alleen een eventuele nieuwe functie voor het Biologisch Station biedt mogelijkheden.

5.4 De Grootte Peel

“Peeltroeven”

h. Buitencentrum De Pelen

Dit bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer is op dit moment dé Peeltroef van de Peelvenen. Feitelijk fungeert het als natuurpoort voor de Grootte Peel en als visitekaartje voor het Staatsbosbeheer en het Nationaal Park. Hoewel gelegen in de provincie Limburg, is opname in het Brabantbrede netwerk van natuurpoorten gewenst.

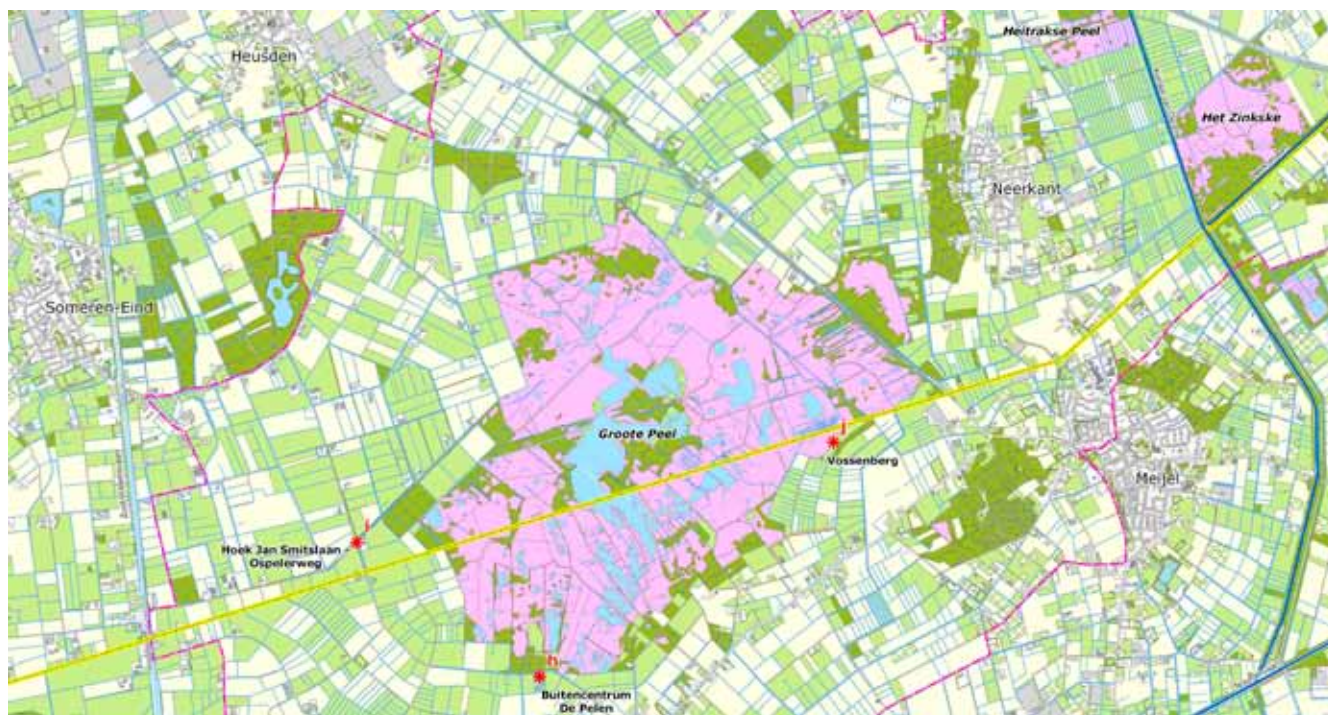
i. Hoek Jan Smitslaan - Ospelerweg

Deze locatie leent zich goed om het verhaal te vertellen over de ontveningsgeschiedenis van de Grootte Peel. Hier eindigde het Peelkanaal (1889 - 1950) voor de afvoer van turf en turfstrooisel. Gedempt bij uitvoering ruilverkaveling Sluis XIII. Ook de Veennederzetting De Moost ligt vlakbij. Daarnaast ligt deze plan op de provinciegrens. Voor 1796 was dit ook de landsgrens. Op meerdere plekken zijn nog grenspalen terug te vinden. De nabij gelegen Weerterbaan tenslotte, was in het begin van de 20ste eeuw ook bekend als het Ommelenpad, dat door bedevaartgangers naar Ommel vanuit Limburg gebruikt werd. De locatie is al ontsloten door een fiets- en ruiterroute. Een parkeervoorziening kan beperkt worden tot 1 of 2 plaatsen gelet op de nabij gelegen parkeerplaats bij het buitencentrum.

j. Vossenbergr

Vesting De Vossenbergr werd in 1938-1939 door het Nederlandse leger aangelegd als onderdeel van de Peel-Raamstelling. De vesting telde 7 bunkers, loopgraven, gevechtspuilen en andere versperringen. Ze bleef in 1940 ongebruikt liggen in tegenstelling tot 1944 waar afwisselend de Duitsers en de geallieerden gebruik maakten van het fort. Kortom een plek met een verhaal dat waard is om verteld te worden. De locatie is opgenomen in een Lange Afstands Wandelpad en een gemarkeerde wandelroute vanuit het Simonshoeksebos bij Meijel. Ook is de locatie ontsloten door de ligging aan de openbare weg (Vossenbergr) en een gemarkeerde fietsroute.

Overzichtkaart Peeltroeven Grote Peel

Routestructuren

Vanuit het Buitencentrum lopen er enkele gemarkeerde routes de Grote Peel in. Dit deel van het Nationaal Park is hiermee intensief ontsloten. Ook is sprake van andere recreatieve voorzieningen als knuppelbruggen, uitkijktoren, vogelkijkhut e.d. In 2012 zal één route ook geschikt gemaakt worden voor minder validen.

Door de randzone loopt een LAW met een variant die het noordelijk deel van het gebied doorsnijdt. Aan de zuidoost zijde is ook een deel van een gemarkeerde wandelroute (vanuit het Simonshoeksebos bij Meijel) aanwezig.

Aan de zuidoostzijde (Limburg) loopt een gemarkeerde fietsroute langs het Nationaal Park. In Noord-Brabant loopt deze verder door het agrarisch gebied.

Het is gewenst een nieuwe route te realiseren met meer 'Peelbeleving'. Een voorstel hiervoor zal opgenomen worden in de Inrichtingsvisie Grote Peel die medio 2012 door de Bestuurscommissie zal worden vastgesteld.

Ruimte voor ondernemerschap

Binnen het Nationaal Park De Grote Peel zijn, vanwege het geheel ontbreken van bebouwing, de mogelijkheden voor verblijfsrecreatie nihil.

5.5 Tusseliggend landelijk gebied

“Peeltroeven”

Omdat Peeltroeven zijn gedefinieerd als locaties met een duidelijke 'peelbeleving', die op zijn beurt sterk geassocieerd wordt met natuur, is het lastig nieuwe locaties in het tusseliggende landelijk gebied aan te geven. Mogelijke aanknopingspunten zijn de Peelrandbreuk en De Grindkuilen.

Verder is in het in dit gebied juist aan het individuele ondernemerschap is om hun bedrijf/onderneming zodanig vorm te geven dat ook hier sprake is van 'peelbeleving' als Unique Selling Point. Denk bijvoorbeeld aan het Toon Cortooms Park.

Routestructuren

Het is van essentieel belang om tussen en rond de natuurkernen routestructuren te creëren die het mogelijk maken om meerdaagse wandel- en fietstochten te maken. Dat hierbij aangesloten moet worden op routestructuur in en rond de natuurkernen is duidelijk. Zowel via Neerkant (en het Zinkske) als via Liessel (en Dennendijkse bossen) liggen er goede mogelijkheden.

Rondom de Grote Peel wordt er momenteel ook gewerkt aan regionale samenwerking tussen het Nationaal Park De Grote Peel (Buitencentrum Peelvenen; 120.000 bezoekers/jaar) en andere grote publiektrekkers als het Klok- en Peelmuseum in Asten (30.000 bezoekers/jaar) en Openluchtmuseum Eynderhoof in Nederweert. Het is gewenst om deze drie locaties via een fietsroute met elkaar te verbinden. In de toekomst is ook een verbinding met het recreatiegebied Heihorsten in Someren wenselijk.

Ruimte voor ondernemerschap

In tegenstelling tot de natuurkernen is in het tussenliggend landelijk gebied veel meer ruimte voor ondernemers in recreatie en toerisme.

Het gebied 'Witte Bergen' aan de Gezandebaan is hier door de gemeente Asten zelfs specifiek voor bestemd.

De komende jaren zullen er in het buitengebied van Deurne en Asten ook agrarische locaties vrijkomen (zogenaamde VAB's: Vrijkomende Agrarisch Bedrijfslocaties). Hieronder zijn ook enkele locaties aan de rand van Peelvenen in beeld. Het is aan de gemeente om een samenhangend beleid te ontwikkelen waarbij een balans gevonden wordt tussen behoud van de economische basis en het tegengaan van verloedering van het landschap.

Toerisme en recreatie als alternatief scoort zeker positief op deze balans: de sector is één van de weinige sectoren, die voor lokale werkgelegenheid kan zorgen en zowel de ondernemer, de bezoekers/gasten als de overheid zijn gebaat bij een verantwoorde landschappelijke invulling.

Gelet op de locatie en de markt liggen de kansen er vooral op het gebied van onderscheidende verblijfsrecreatieve product-markt-combinaties voor groepen en individuen: concepten voor specifieke nichemarkten of de seniorenmarkt, concepten op het grensvlak van recreatie met andere sectoren als kunst/cultuur, sport, zorg, food en dieren. Voor elk initiatief geldt dat uitgegaan moet worden van voldoende kracht van het concept. Het verdient uiteraard aandacht dat peelbeleving in deze concepten een belangrijke rol speelt, maar dit zal naar verwachting zelden de enige drager kunnen zijn.

Het is mede aan de ondernemers zelf om initiatieven te nemen of te participeren in projecten van derden, bijvoorbeeld bij het samenstellen van een nieuwe fietsroute tussen de beide natuurkernen.

5.6 Koppelingen met cultuurhistorie

Cultuurhistorie is rijk aanwezig binnen de Peelvenen. Denk met name aan de geschiedenis van de turfwinning met het ontstaan van de dorpen Griendtsveen en Helenaveen, de oprichting van de Koningshoeven en het graven van de kanalen. Maar daarnaast ook aan de relictten van de Peel-Raamstelling uit de 2de wereldoorlog, de historische Peellimieten (oude grenspalen uit 1716 op de grens van de Nederlandse staat en het koninkrijk Pruisen) en de vindplaatsen van archeologische artefacten (de gouden Helm).

Bij de Heemkundekring in Deurne en anderen is hierover veel kennis aanwezig inclusief technieken voor een goede ontsluiting ('Deurnewiki TR plekke' een techniek met informatie via mobiele telefonie). Er worden ook projecten opgezet. Maar vreemd genoeg wordt deze beschikbare en via moderne technieken ontsloten kennis op dit moment volstrekt onvoldoende benut.

Door op de locaties van de hiervoor genoemde Peeltroeven aandacht te besteden aan deze cultuurhistorie (relictten zichtbaar te maken, het verhaal te vertellen in woord en beeld en gebruik te maken van moderne technieken) wordt de kernwaarde 'rijke cultuurhistorie' benadrukt en krijgt het begrip 'Peelbeleving' extra diepgang.

Daarnaast kan herstel van (de zichtbaarheid) cultuurhistorische relictten in het tussenliggend landelijk gebied, bijvoorbeeld door aanleg van beplantingen, een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Behoud en herstel van de laanboomstructuur is hiervan een goed voorbeeld.

5.7 Uniforme informatievoorziening

Op zich ligt er in de Peelvenen een goede basis voor de informatievoorziening naar de consument met actieve VVV's in de omringende Peelgemeenten en een digitaal informatiesysteem vanuit Stichting Promotie Noord-Limburg (SPNL) in Griendtsveen. Ook Staatsbosbeheer heeft haar eigen uitingen, al dan niet in combinatie met het Nationaal Park De Grootte Peel. Ten slotte timmeren de ondernemers aan de weg, ieder voor zich en samen binnen samenwerking van het Peelvenootschap (www.depeelna-tuurlijk.nl).

Maar deze opsomming geeft ook al aan dat de versnippering groot is (mede door de aanwezigheid van de provinciegrens). Er zijn verschillende informatiesystemen en ook de deelname aan het Peelvenootschap is niet gebiedsdekkend.

Om de uniforme informatievoorziening voor de Peelvenen goed in te vullen is een gebiedsbrede aanpak wenselijk om de versnippering op te heffen. De realisatie van de 'Peeltroeven' en de routestructuren bieden hiervoor aanknopingspunten.

De vorming van één Nationaal Park De Peelvenen nieuwe stijl (dus inclusief inliggende dorpen, agrarisch gebied en recreatieondernemers) is bij uitstek hét middel om uniforme informatievoorziening te bewerkstelligen. Dit kan dan zelfs binnen het kader van de Samenwerkende Nationale Parken in Nederland, waarmee de Peelvenen worden ingebed in een landelijk netwerk met eigen branding en met internationale statuur.

Tot die tijd is winst te behalen door:

- één provinciegrensoverschrijdend informatiesysteem liefst in de gehele Noord-Limburgse en Brabantse Peelregio, maar als dat niet haalbaar is in elk geval in het gehele gebied Peelvenen (incl. Grootte Peel). Dit zou het informatiesysteem van SPNL kunnen zijn. Nader overleg met de omliggende VVV's en gemeenten in relatie tot de Brabantse Peelregio is dan wel van belang.
- goede bewegwijzering van routestructuren en 'Peeltroeven' met uniforme aankleding van de locaties. Samenbrengen van alle

wandel- en fietsmogelijkheden in Peelvenen via digitale ontsluiting op één locatie.

- centraal systeem van boeken van begeleide excursies/routes in de Peelvenen
- aandacht voor de Deurnsche Peel en Mariapeel op website Staatsbosbeheer (is nu volledig gericht op Grootte Peel).
- betrekken van de Heemkundekringen. Hier is veel kennis aanwezig over digitale informatieverstrekking ('Deurnewiki' en techniek met informatie via mobiele telefonie).
- gezamenlijk vermarkten in directe verblijfsrecreatieve omgeving: veel B&B, groepsaccommodaties en grote bungalowparken. Als er één gebied is in de gehele Brabantse en Limburgse Peelregio, dat zich kan associëren met de kernwaarden van de Peel (paragraaf 3.1) dan is het wel het gebied (en de ondernemers) binnen de grens van de Peelvenen zelf. Het is zaak dit veel beter uit te nutten, zeker als de peelbeleving ook daadwerkelijk aangeboden kan worden. Zowel in de Brabantse/Deurnsche als in de Noord-Limburgse promotie is Peelvenen niet als samenhangend herkenbaar gebied opgenomen. Ook zijn er weinig tot geen linken met ondernemers individueel of met een samenwerking als het Peelvenootschap.

Bovenstaande opsomming is slechts een eerste aanzet om de informatievoorziening en branding van het gebied meer handen en voeten te geven. Partijen zullen samen een project moeten opzetten. Met name de ondernemers zullen hierin ook hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Uiteraard samen met het Staatsbosbeheer. Van belang is ook aansluiting te zoeken bij een groter geheel in de Brabantse Peelregio (centrale rol Museum Asten) en Limburgse Peel (Horst).

6 Hoe verder

6.1 Reflectie op visie TOP Brabant

Met deze rapportage geeft de BC Peelvenen haar visie op Recreatie en Toerisme in de Peelvenen. Dit als reactie op het rapport 'Toerisme en Recreatie als economische factor in Peelvenen' van TOP Brabant. Veel ideeën uit dit rapport zijn overgenomen, maar een aantal ook niet of zijn aangepast. De belangrijkste verschillen en overeenkomsten staan hieronder nog eens in een overzicht.

onderwerp	Visie TOP Brabant	Visie BC Peelvenen
Plangebied	Deurnsche Peel/ Mariapeel	Peelvenen: Deurnsche Peel, Mariapeel, Grootte Peel en tussenliggend landelijk gebied
'Droom'	Minke Spoorlijn / Trekschuit	Niet overgenomen: Interessant idee, maar past niet in zonering
Natuurpoort	Peelhoeve aan Leegveld	Mogelijk in te passen in Peeltroef Zoekgebied Leegveld
Peeltroef	1. Servaas Huyspad	a. Halte
Peeltroef	2. uitkijktoren Liessel	Niet overgenomen omdat 'stand alone' niet levensvatbaar is. Mogelijk in te passen in Peeltroef Zoekgebied Leegveld
Peeltroef	-	b. Zoekgebied Leegveld
Peeltroef	3. Tussen Willem III hoeve en Hendrikhoeve	d. Koningshoeven
	4. Hoek Karpervijver-Soeloop	e. Helenaveen - Karpervijver
	5. Verlengde Wilgenroosweg	c. Verlengde Wilgenroosweg
Peeltroef	6. Oude Peelstraat	Niet overgenomen: Biedt te weinig aanknopingspunten/ mogelijkheden
Peeltroef	7. Biologisch Station	f. Biologisch Station
Peeltroef	8. Hoek defensiekanaal en Zwarte Plakweg	g. Hoek defensiekanaal en Zwarte Plakweg
Peeltroef	9. Halverwege 300 bunders	Niet overgenomen omdat het niet in zonering past. Mogelijk wel als eenvoudig uitkijkpunt opnemen in fietsroute
Peeltroef	-	h. Buitencentrum De Pelen
Peeltroef	-	i. Hoek Jan Smitslaan - Ospelerweg
Peeltroef	-	j. Vossenbergh
Fietsroutes	Kanaal van Deurne, 300 bunder/Horster driehoek, doorsteek Mariapeel	Deels langs kanaal van Deurne, 300 bunder/Horster driehoek, optioneel doorsteek Mariapeel
Fietsroutes	-	Rondje Grootte Peel
Fietsroutes	'Fietsrondes Peelbeleving'	Nader uit te werken routes tussengebied/ natuurkernen
Wandelroutes	'Wandelroute Peelbeleving'	Nader uit te werken routes tussengebied/ natuurkernen
Versterking landschappe-lijke kwaliteit	-	In tussenliggend landelijk gebied
Samenwerking	Verschillende initiatieven oppakken	Verschillende initiatieven oppakken / aansturen op Nationaal Park De Peelvenen

6.2 Rollen en verantwoordelijkheden

In paragraaf 1.3 Afbakening is al aandacht besteed aan de 'status' van deze visie. Gelet op de opdracht van de Bestuurscommissie is duidelijk dat zij bij de verschillende deelgebieden een andere rol en verantwoordelijkheid heeft. Voor de Deurnsche Peel heeft de BC een duidelijk coördinerende / regisserende rol. Voor het Brabantse deel van de Grootte Peel en omgeving ook, maar in mindere mate omdat een juridisch kader ontbreekt. Duidelijk is dat voor de Mariapeel en het Limburgse deel van de Grootte Peel de verantwoordelijkheid elders ligt. De rol van de BC is hier slechts die van meedenker en zo mogelijk partner bij samenwerking om de Peelvenen in z'n geheel op een hoger plan te tillen. Belangrijke partners van deze samenwerking zijn natuurlijk ook de

gemeenten, het Staatsbosbeheer en de ondernemers (TOP Brabant / Peelvenenootschap) zelf. Meer dan in het verleden moeten deze partijen de handen ineenslaan om inhoud te geven aan deze visie. In de matrix onder 6.3 wordt bij de verschillende actiepunten ook een suggestie gegeven voor een trekker van het betreffende actiepunt.

6.3 Actiepunten

In de onderstaande tabel zijn alle in deze visie genoemde activiteiten/ideeën en suggesties op een rijtje gezet. Elk voorzien van een beoogd trekker en de rol die de BC hierbij voor zichzelf ziet.

onderwerp	Rol Bestuurscommissie	beoogd trekker
Peelroef Halte (a.)	Regisseur	BC / ondernemers
Peelroef Zoekgebied Leegveld (b.), incl. wandelroute	Regisseur / uitvoerder	BC
Peelroef Verlengde Wilgenroosweg (c.)	Regisseur / uitvoerder	BC
Peelroef Koningshoeven (d.), incl. kort ommetje en 2de fase Jaagpad	Regisseur / uitvoerder	BC
Peelroef Helenaveen-Karpervijver (e.) incl. wandelroutes	Regisseur / uitvoerder	BC
Peelroef Biologisch Station (f.)	Samenwerken / overleg	SBB / Projectgroep Mariapeel
Peelroef Hoek Zwarte Plakweg - Defensiekanaal (g.)	Samenwerken / overleg	Projectgroep Mariapeel
Peelroef Buitencentrum De Pelen (h.)	Samenwerken	SBB / NP
Peelroef Hoek Jan Smitslaan - Ospelerweg (i.)	Regisseur / uitvoerder	UC / gemeente
Peelroef Vossenbergh (j.)	Samenwerken	UC / NP / gemeente
Fietsroute Zinkske- Heitakse Peel - Leegveld	Regisseur / deels uitvoerder	TOP Brabant/ ondernemers/BC
Huifkarroute Grauwveenweg	Samenwerken	TOP Brabant/ ondernemers
Fietsroute 300 bunders en Horsterdriehoek / doorsteek Mariapeel	Samenwerken / overleg	Projectgroep Mariapeel
Huifkarroute Defensiekanaal	Samenwerken / overleg	Projectgroep Mariapeel
Fietsroute rondje Grootte Peel	Coördinatie / overleg	UC / gemeente
Routestructuren tussenliggend agrarisch gebied	Regisseur / deels uitvoerder	BC / TOP Brabant
Koppeling met Cultuurhistorie	Regisseur / Samenwerken	Initiatiefnemer / heemkundekring / TOP Brabant
Uniforme informatievoorziening	Stimuleren / Samenwerken	NP (lange termijn) / SBB / TOP Brabant
Vorming Nationaal Park De Peelvenen	Stimuleren / Samenwerken	NP De Grootte Peel
Versterken ruimtelijke kwaliteit tussen natuurkernen door:		
Aanleg en herstel landschapselementen	Stimuleren / Samenwerken	Gemeente (via Stika)
Realisatie EVZ's	Regisseur / deels uitvoerder	BC/ gemeente
Saneren/opknappen ontsierende elementen	Stimuleren / Samenwerken	Gemeenten / particulieren / ondernemers
Verbeteren milieu-aspecten landelijk gebied	Stimuleren / Samenwerken	Ondernemers / waterschap
Verhogen gastvrijheid landelijk gebied	Stimuleren / Samenwerken	ondernemers
Ontwikkeling Natuurpoort	Samenwerken / overleg	Ondernemer / TOP Brabant

6.4 Overzicht wijzigingen ten opzichte van Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd'

Deze visie wijkt slechts op een paar kleine punten af van het door GS vastgesteld Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd'. Het betreft met name de volgende punten:

De introductie van Peeltroeven

De realisatie van deze locaties is nieuw ten opzichte van het LI-plan. Dit wil niet zeggen dat het per definitie ook strijdig is. De Peeltroeven Halte en Helenaveen-Karpervijver zijn dat in ieder geval niet.

De Peeltroef Zoekgebied Leegveld moet nog nader worden uitgewerkt. Dit is in principe strijdig met de in het LI-plan opgenomen tekst (pag. 48) dat in het Leegveld elke vorm van nieuwe recreatie die gemotoriseerd verkeer aantrekt ongewenst is. Ook het opnemen van een deel van het zandpad langs het Kanaal van Deurne in een fietsroute is strijdig.

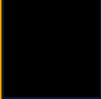
Strijdig is ook de gewenste realisatie van het Jaagpad/Fietspad zde fase, achterom de bebouwing van de Koolweg.

Tot slot is ook de -optionele- doorsteek door de Mariapeel strijdig met het LI-plan dat immers aangeeft dat de zandpaden (m.u.v. Driehonderd Bunders en de Horsterdriehoek) in de Mariapeel niet in routestructuren worden opgenomen.

Deze wijzigingen zullen ter instemming aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant worden voorgelegd. Hierbij zal nadrukkelijk aangegeven worden dat er alleen sprake kan zijn van uitvoering van deze voorstellen, als duidelijk is dat deze niet strijdig zijn met de bepalingen van het Concept Beheerplan Natura2000 Deurnsche Peel, Mariapeel en Grootte Peel 2010, c.q. de Natuurbeschermingswet.

Bijlage 1: Literatuurlijst

1. Buro Hemmen/Overlegorgaan Nationaal Park De Grootte Peel, Water en Vuur; Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park De Grootte Peel, Maastricht, 2002
2. De Bes Van Nuland & Partners, Toeristisch-Recreatief Zoneringsplan Peelvenen, Beekbergen, 1998
3. DLG/Streekcommissie Peelvenen, Projectnota voor het gebied Peelvenen, Roermond, 2000
4. DLG/Landinrichtingscommissie Peelvenen, Landinrichtingsplan Herinrichting Peelvenen, onderdeel Deurnsche Peel - Mariapeel (Het onverenigbare verenigd), Roermond, 2005
5. DLG/BC Peelvenen, Uitvoeringsplan Koningshoeven Cultuur, Roermond, 2010
6. DLG/BC Peelvenen, Uitvoeringsplan Koningshoeven Natuur, Roermond 2011
7. DLG/Ministerie van LNV/provincie Noord-Brabant/provincie Limburg, Concept-ontwerp Beheerplan Natura 2000, Tilburg, 2010
8. Nuland, Erik van/TOP Brabant, Toerisme en Recreatie als economische factor in Peelvenen, Eindhoven 2012

Dienst Landelijk Gebied werkt vandaag aan het landschap van morgen. Als publieke organisatie met kennis van het landelijk gebied zorgen wij dat beleid wordt uitgevoerd. Wonen, werken en recreëren in een mooi en duurzaam ingericht Nederland. Met waardevolle natuur, ruimte voor water en gezonde landbouw. Daar zetten wij ons voor in, samen met bewoners, overheden en belanghebbenden. Van ontwerp tot realisatie.

Dienst Landelijk Gebied werkt vandaag aan het landschap van morgen

Dit rapport is een uitgave van:

Dienst Landelijk Gebied
Postbus 1237 | 6040 KE Roermond
www.dienstlandelijkgebied.nl

Augustus 2012